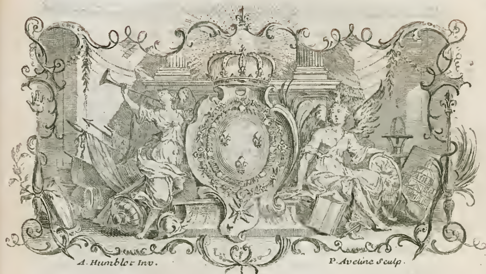

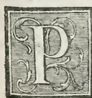
D. O. M.

THESES ANATOMICÆ

ET

CHIRURGICÆ.

RO diverso sexu, varii morbi. Non tantùm exquisitâ & concinnâ corporis dispositione, oris venustate, morum leporibus, societatis amœnitate, à maribus discrepat sexus amabilis; hunc quoque debiliorem impugnat peculiaris morborum cohors, ipsisque in partibus, generationis mysterio dicatis, fato quodam ineluctabili, propriam frequentiùs constituit sedem. Graviora inter hæc mala, quibus sors atra premit femineum genus, uteri Polypus meritò annumerandus. Hujusce morbi descriptioni Anatomicam Muliebrium expositionem præmittere juvat.

EX ANATOMIA.

I.

INTERNA & externa ritè censentur Mulierum genitalia. Hæc citrà sectionem facilè conspicienda ; Nempè Pubes, Monticulus veneris, Labia, Frænulum, Vulva, Scapha, Perinæum, Nymphæ, Carunculæ myrtiformes, Clitoridis extremum, Urethræ Vaginæque orificia. Harum ce partium descriptioni, utpote inutili, nostroque instituto minùs necessariæ supersedemus.

II.

Cæteris ex partibus internis prima occurrit vagina, à Pudendis ad uterum usque expansa : hæc, Rectum inter & Vesicam urinariam medium obtinens locum, cum illis connexa, pro usu, ætate, mulieris statu, modò longior, modò latior aut angustior, plurimis conflatur membranis : Prima, à cellulari peritonæi textu oriunda, alteri musculosæ, fibrisque circularibus constanti, substernitur. Nervosam dicunt interiorem, quæ magis extensa, foraminulisque pertusa, plurimas efformat rugas, in virginibus conspicuas, in mulieribus verò ut plurimùm obliteratas.

III.

In supremâ vaginæ parte hiat Uterus. In pelvi hypogastricâ (*a*) situs, piri depressi figuram, in graviditate tamen mutandam non malè referens, fundum superiorem paululumque posteriorem, cervicem verò inferiorem habet & anteriorem. Uteri substantia mollis, crassior, cellulosa, fibris vasculosis, carneis & extensilibus constituitur, obtinetque cavitatem, in statu naturali, minorem ferèque triangularem, pro variis verò casibus, mirum in modum dilatandam.

IV.

Triplici foramine pervius est Uterus. Unum inferiùs,

(*a*) Variis de causis nativus mutari potest uteri situs, ut ex Polypo, verbi gratiâ, graviditate præter naturam, prolapsu, inversione, &c. Vid. Ruysch. Obs. Anat. Chir. cent. Obs. 88. Riolan. *Anthropogr. Lib.* 2. C. 35. Heister. *Ephem. Acad. Nat. Cur. cent.* 5 & 6. *Obs.* 86.

majus, oblongum, in ipsâmet uteri cervice; intrà vaginam protuberanti conspicuum, dat orificium uterinum, ex peculiari conformatione à quibusdam *os tincæ* nuncupatum. Alia verò superiora, minora, lateraliter in fundo uteri patentia, Tubis hiant Fallopianis.

V.

REGIONIBUS iliacis, Tubis Fallopianis, necnon & Ovariis; mediantibus ligamentis latis, ab expansione peritonæi productis, connectitur uterus. Anteriùs verò, per ligamenta teretia, à parte superiori & anteriori orta, ex abdomine per annulos Musculi obliqui majoris prodeuntia, Pubi adhæret.

V I.

E PARTIBUS uteri lateralibus emergit ductus membranaceus, oblongus, non recto sed rugoso tramite recedens, qui primò angustior, posteà latior, deinceps in extremo rursùm coangustatus, dat corpus fimbriatum.

V I I.

PROXIME reperiuntur duo corpora albicantia, ferè ovata; supernè gibbosa, infernè plana, cum utero, non tantùm ligamentis latis, verùm etiam ligamento peculiari, minori, tereti, à Veteribus pro vase deferente perperàm habito, connexa. Hæc plurimis membranis, textu spongioso vesiculisque conflata, à quibusdam Testes muliebres, à cæteris ovaria vulgò nuncupantur.

V I I I.

A NERVO sympathico majori paribusque sacris Nervos; ab Aortâ iliacisque internis Arterias mutuatur uterus. Venæ verò, Arteriarum spermaticarum soboles, in venam cavam & emulgentem, pro diverso latere, sanguinem deponunt; & aliæ, ab iliacis internis, venas versùs iliacas derivantur.

EX CHIRURGIA.

I.

TUMOR quilibet fungosus, carnosus-ve, aut carneam saltem mentiens indolem, ut plurimùm piriformis, interdùm ferè glo-

bofus ; ex ipſo uteri ſinu ; orificio uterino ; aut vaginâ ; mediante pediculo , propendens , ob ſimilitudinem cum Polyponarium & faucium , Polypus rectè (*a*) vocatur.

I I.

Qui muliebria occupant Polypi , exteriùsque prodeunt nomine Caudæ vel *Cercoſis*, apud quoſdam (*b*) notantur. Cauda autem ſive *Cercoſis* à plurimis (*c*) habetur nimia clitoridis excreſcentia. Cum verò hos inter morbos diſcrimen ſanè adſit ratione ſitûs , indolis , figuræ , accidentium , hinc ipſos jure ac meritò facilè diſtinguendos putamus : hincque Molam uterinam pediculo pendulam , excreſcentiamque quamlibet fungoſam , carnoſam-vè , ab utero , uteri oſculo , aut vaginâ penſilem , pudendumque muliebre replentem , exteriùs licet aliquandò Caudæ progreſſum mentiatur , ad Polypum nunquam non referendam eſſe judicamus.

I I I.

Inter hujuſce Polypi cauſas recenſenda quæcumque textum uterinum erodere , vaſa ſanguifera coarctare , vaſculorum tonum vim-ve elaſticam dejicere queunt , æquilibriumque hos inter tubos ſuccosque permeantes neceſſariò requiſitum interturbare : Nempè, compreſſiones locales & conſtantes , ulcuscula , peculiaresque interioris vaginæ uterique membranæ diſruptiones.

I V.

His ex cauſis , fungoſæ ut plurimùm ſuboriuntur excreſcentiæ , primò quidem exiles , quarum verò incrementum ſemper petendum ab extenſione aut dilatatione varicosâ , atoniâque

(*a*) Sic jam jam ſenſere Ruyſchius Obſ. Anat. Chir. cent. Obſ. 6. Schurrigius Muliebr. Hiſt. Med. Sect. 2. Cap. 1. Fred. Hofman. Dec. 2. Diſſ. 3. de ignoratâ uteri ſtructurâ multorum in Medicinâ errorum fonte §. 17. 18. 19. Magiſt. Levret in egregio libello gallicè inſcripto. *Obſervations ſur la cure radicale de pluſieurs Polypes de la Matrice , de la Gorge & du Nez.*

(*b*) M. A. Severin. Med. effic. Part. 2. Cap. 94. p. 265. Aëtius Libr. 4. Serm. 4. Cap. 104. Paul. Lib. 6. Cap. 7. Albucas. Libr. 2. Cap. 71. Valentin. Chirurg. Sect. 3. Cap. 9. Jonſton Med. pract. Libr. 10. Tit. 11. Cap. 1. Art. 1. Dionis Oper. Chir. Demonſtr. 3. p. 282.

(*c*) Varandæus de Morb. Mul. Lib. 1. Cap. 13. Mercurial. de Morb. Mul. Libr. 4. Cap. 30. Schenckius. Obſ. Med. de Genital. Mul. Ingraſſias. Libr. de Tumorib. p. 273. Iſrael Spach. Gynæcol. fol. 286. Platerus Obſ. Med. Libr. 3. Zacut. Luſitan. Prax Med. admirab. Libr. 2. Obſ. 91. Schurrigius Mul. Hiſt. Med. Sect. 2. Cap. 1. Dictionar. Medic. in verbo. *Cercoſis.*

vasculorum a quibus liquores affluentes debitum non experiuntur renixum ; resque ferè sic se habet, ac in illâ enormi quæ cariem humidam subsequitur hypersarcosi, vulnera-ve pure depravato perfusa.

V.

NOTANDUM quidem hosce Polypos originem suam duntaxat ab affecto uteri vaginæ-ve punctulo ducere, exquo carnea, ut ita dicam, gemma enascitur, quæ sensim ac sensim, majus, resistentiæ defectu, nanciscitur incrementum. Ideoque horum fungorum moles, quotidiano licet auctu major ac major facta, gracili exiguoque plus minùs-ve pediculo, læsæ uteri particulæ tantùm adhærescit. Proinde sub hocce respectu, fungosa uteri excrescentia ritè posset censeri velut quædam carnis luxuriantis hernia, ex dilatatione aut extensione immodicâ vasculorum, faciliori jam tum humorum affluxu infarctorum exorta.

VI.

SITU, structurâ, indole, symptomatibusque discrepant Polypi. Hinc alii, ut jam innuimus, ab ipsomet utero, orificio uteri, aut vaginâ, originem suam sortiuntur : alii fungosi, caviquè (a), carnosi, schirrosive deprehenduntur : alii deniquè dolent, inflammantur, exulceratione & gangrænâ corripiuntur, sanguinem fundunt, saniem, ichorem-ve, aut his non tentantur accidentibus ; quæ quidem differentiæ ex signis & symptomatibus petendæ.

VII.

PRO variâ in Genitalibus sede Polyporum, varia difficiliorque nonnunquam diagnosis. Qui ipsomet uteri fundo adnascitur Polypus, frequentior (b) habetur. Primò quidem delitescit hæc excrescentiæ uterinæ species ; pedetentim verò per dies adeò augescit, ut haud raró graviditatis faciat suspicionem (c), ac sæpiùs in vitâ functis reperiatur. Si autem quâcumque de causâ, amplietur uteri orificium, vel etiam, aucto peculiari uteri motu & constrictione, ex sinu proprio elidatur Polypus, vaginamque versùs prolabatur, mox compressis venis disruptisque sequitur sanguinis profusio major vel minor, assidua perio-

(a) Saviard. Obs. Chir. 36. Levret Libr. mod. laudat. p. 31. 46.

(b) Ephem. Nat. Cur. Cent. 9. Obs. 28. Cent. 10. Obs. 23. Fred. Hoffman. Dec. 2. Dissert. 3. de Ignor. uter. struct. §. 18. &c. Saviard. Obs. Chir. 36. Aquapend. Oper. Chir. Cap. 85. Levret. Obs. de Polyp. mod. laudat.

(c) Fred. Hoffman. loco citato, §. 18.

dica-ve, cujus causa tactu facilè dignoscenda (*). His accedit nonnunquam fluor albus, immodicus, humoris aquosi & acrioris, tumor primò indolens, pruritu ac inflammatione & livore interdùm corripitur, veramque posteà carcinomatis naturam induit (*a*).

VIII.

Minus frequens qui cervicem uteri obsidet Polypus. Jam verò hic vel in ipsâmet cervice intrà orificium (*b*), vel in orificii ipsiùs margine (*c*) sedem suam extùs obtinet. Prior exploranti digito ad uterum usque aditum quidem cedit, motum verò circularem digiti impedit, rarioremque experitur hæmorragiam. In posteriori autem casu liberum, sed obliquè inclinatum tactu percipitur orificium uteri; pediculo gaudet crassiori tumor faciliùs increscens, rarioraque exoriuntur symptomata.

IX.

In ipsâmet vaginâ perrarò adnasci solent Polypi. Ex ipsiùs membranâ interiori, rugis-ve (*d*) elongatis propendent; tactu visuque facilè percipiuntur, tantamque sæpiùs adipiscuntur molem, ut circa pudenda delabantur, atque uteri prolapsum mentiantur. Cæterum quo pacto ab uteri prolapsu & inversione, aliisque pudendorum tumoribus distingui queant Polypi, à læsâ partium actione mechanicâ, symptomatibusque peculiaribus petendum.

X.

Pro variâ Polyporum indole, causâ, situ, & accidentibus, instituenda prognosis.

* Digito tunc in vaginam intromisso percipitur corpus piriforme, cujus apex intra uteri orificium prominet. Levret Libr. mod. laudat. §. 1. Part. 1. p. 48.

(*a*) Tulpii Obs. Med. Libr. 3. Cap. 33 & 34. Silvaticus. Cent. 4. Consil. 66, 67. Bartholin Cent. 2. Histor. Anat. 58. Hildanus. Cent. 2. Obs. Chir. 52.

(*b*) Poterii insign. curat. & singul, Obs. Cent. 3. Cap. 47. Act. erudit. Leipsiens. ann. 1696. Hildan. Cent. 1. Obs. 66. Vict. Trincavel. Lib. 11. Cap. 15. Aretæus acut. Lib. 2. Cap. 11. Bierlingius. Miscel. Nat cur. Dec. 1. Ann. 2. Obs. 208. Segerus. idem. Dec. 1. Ann. 2. Obs. 121. Stalpart. Vanderwiel Obs. rar. Cent. 1. Obs. 87. Kerckring. Spicileg. Obs. Anat. 53. Silvatic. & Bartholin. loc. cit. Levret. Lib. laudat. pag. 49. Ruysch. Obs. Anat. Chir. 6.

(*c*) Riolan. Enchir. Anat. Lib. 2. Cap. 36. Commerc. Litter. Norimberg. ann. 1732. Hebdomad. 33. Ruysch. Obs. Chir. 6. Poter. Obs. sing Cent. 3. Notâ in Cap. 46. Levret. loc. cit. pag. 57.

(*d*) Act. Berolin. Dec. 2. vol. 5. Hist. Acad. Reg. Sc. Paris. ann. 1705. Van Meeckren Obs. Cap. 54. Platner. Institut. Chirur. §. 1446. Ephem. Nat. cur. dec. 2. Ann. 10. Obs. 181. Levret loc. cit. pag. 146. Riolan. Enchir. Anat. Lib. 2. Cap. 36. Bartholin Hist. Anat. Cent. 2. Histor. 58. Gorter. Chir. rep. Lib. 12. C. 6.

X I.

A D Polyporum curationem tanquam præcipua apud authores & practicos collaudantur media, sectio, avulsio distortio-ve, ustio, ligatura. Non æquè tuta varia hæc præsidia, licetque feliciorem quandoque habuerint exitum, iis ligaturam (*) esse anteponendam felix certiorque comprobat experientia (*a*). (**).

X I I.

SCALPELLUM feliciter adhibitum plurima probant observata; (*b*) quantum verò periculi immineat ex hæmorragiâ difficiliùs sistendâ patet ex observatione Zacuti Lusitani (*c*) aliisque; Undè nunquam adhibendum concludimus.

X I I I.

UBI pediculus gracilis, exiguus, brevis, vaginæque aut orificio uterino extùs adnatus comperitur, tanquam certior apud quosdam habetur avulsio (*d*) distorsio-ve repetitis vicibus celebrata (*). Pediculus autem, in hoc casu, forcipis ope jam tum arripiendus, ne hujus distorsio, cautè licet tractata, ultrà primariæ Polypi adhæsionis punctum protrahatur. Ipsam verò, licèt feliciter cesserit, vix tentandam censemus.

X I V.

A POLYPI uterini curatione prorsùs removeantur cauteria

(*) Ligaturæ succedanea habeantur varia hæc media à Junckero Consp. Chirurg. Tabul. 32. M.M. De la Faye (*) Puzos ad Polypi pediculum gradatim perstringendum, tandemque planè strangulandum excogitata: forsanque hæc præponenda foret Methodus, ubi pediculus ad schirrum tendens, renitens, ligaturæque indocilis (*) Vid. Levret opus de Polyp. pag. 458. & tabul. 6. fig. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

(*a*) Stalpart Vanderwiel. Obs. Cent. 1. Obs. 87. Wierus. Libr. 1. pag. 942. Poterii Obs. & cur. Cent. 3. Cap. 46. Mauriceau Obs. 33 & 145. Jonston. idea. univ. Medic. Libr. 10. Tit. 11. C. 1. Art. 1. Dionis Operat. Chir. Demonstr. 3. pag. 282.

(**) Quomodo instituenda sit Polypi ligatura, ex ingeniosis à M. Levret mediis propositis deducendum ex Lib. laudato. pag. 65. & seq.

(*b*) Aëtius Libr. 4. serm. 4. Cap. 104. Tulpius Obs. Med. Libr. 3. Cap. 33. 34. Dionis Oper. Chir. Demonstr. 3. Aquapend. Chir. Cap. 85. Water Dissert. de Sarcomat. ex pudend. Secto. 1728. Platner. Chirurg. §. 1447.

(*c*) Prax. Med. Libr. 2. Obs. 86.

(*d*) Dionis Oper. Chirurg. Demonstr. 3. pag. 282. Miscell. Nat. Cur. Dec. 2. ann. 2. Zuinger. Obs. 186. Heister Chirurg. Cap. 150. Juncker Conspec. Chir. Tab. 101.

(*) Sic leviori, sed continuâ eumdem versùs locum pediculi distorsione, Polypum uterinum radicitùs evulsit Mag. Boudou hujusce Collegii, dum viveret, Magister, primariusquè Nosocomii Parisiensis Chirurgus.

a quibusdam propositâ: (*a*) sanè tunc crudelia, incerta, difficiliùsque adhibenda demonstrantur.

X V.

INTER rariora habeatur spontanea Polyporum excretio (*b*); felix quidem istud naturæ molimen (**) : an verò huic sit absolutè permittenda curatio, viderint periti rerum Chirurgicarum æstimatores.

X V I.

DIÆTA tenui, remediisque internis aut externis; pro re natâ variis, curationi perfectæ providendum.

(*a*) Verduc Patholog. Chirurg. Cap. 42. Celsus Lib. 6. Cap. 18. N. 11. Volterus. Schola obstetricum. Juncker. Conf. Chirurg. Tabul. 101.

(*b*) Marcel. Donat. Med. Hist. mirab. Lib. 4. Cap. 25. Rhodius Cent. 3. Obs. 53. Frederic. Hoffman loc. cit. §. 19. Ruysch. Anat. Ch. Obs. 6. Mauriceau de Partu. Tom. 2. Obs. 33. & 145. Levret loc. cit. Obs. 6. pag. 42.

(**) Polypus utero adnatus, intensiori systaltico, seu constrictorio uteri motu ac robore, è sinu interdùm proprio exturbatur. Strangulato subindè, mediante orificii elatere, tumoris pediculo, succorumque circuitu planè præpedito, gangrænâ correptus, seu alimenti defectu marcescens Polypus, spontè deciduus, seu frustatim, seu in totum prolabitur.

Has Theses, DEO JUVANTE, & præside M. PRUDENTIO HEVIN, Liberalium Artium & Chirurgiæ Magistro, Consiliario & Serenissimæ Delphinæ Proto-Chirurgo, Therapeutices Chirurgicæ Professore, Demonstratore Regio, Academiarum Stockolmiensis & Lugdunensis Socio &c. *tueri conabitur* ANTONIUS-GUILLELMUS LACHAUD, *Parisinus, in almâ Parisiensi Artium facultate Magister.*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die Veneris 27â. Julii anno Salutis 1753. à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam.

PRO ACTU PUBLICO
ET MAGISTERII LAUREA.

Typis FR. DELAGUETTE Chir. Collegii Typographi.